

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/718/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

67/2014. (III. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos¹** 2013. október 7-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. március 26-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I.

Indokolás

A panaszos panaszát elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványon 2013. október 7-én terjesztette elő, majd azt aláírásával ellátva 2013. október 9-én postai úton is megerősítette, illetve kiegészítette.

1) A panaszos előadta, hogy 2013. szeptember 20-án, péntek este indult haza Budapestre a 17 óra 45 perckor induló intercity vonattal. 19 óra 35 perckor a vonat, menetrendszerűen megállt K. város állomásán, ahol két „rendőrségi gyakorlóruhát viselő, magát rendőrnek kiadó személy” szállt fel és a vonat elhagyására szólította fel. A panaszos magyarázatot kért tőlük és azt, hogy azonosítsák magukat. A rendőrök azzal indokolták intézkedésüket, hogy a vonat kalauza telefonon kérte őket K. település állomásról, hogy szállítsák le a panaszost a szerelvényről az utazási szabályzat megsértése miatt. A beadvány szerint a rendőrök nem igazolták magukat az idő rövidegére hivatkozva („maga miatt áll a vonat, majd ha leszállt, elintézzük a formaságokat”). A panaszos kikérte magának az eljárást, annak szabálytalansága és alaptalansága miatt, elmondta, hogy semmilyen módon nem sértett meg semmilyen

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szabályt, a kalauzzal való szembesítést kért. Erre közölték a rendőrök, ha tovább „kekeckedik” velük, akkor rendőri intézkedés elleni ellenszegülés miatt le fogják „hajítani” a vonatról és „8 órás előállításra a vendégük lehet a kapitányságon”. A panaszos azonban felhívta a figyelmüket arra, hogy ha leszáll a vonatról, akkor sem szembesítésre, sem a tanúk adatainak begyűjtésére nem lesz később mód, valamint innen este már hazajutni sem tud, ha előállítják. A panaszos rámutatott arra is, hogy minden adatát feljegyezhetik, tanúkat hallgathatnak meg, vagy elkérhetik azok adatait, ha később akarják csak kivizsgálni az ügyet. Állampolgári jogait hangoztatva figyelmeztette az „intézkedést erőfitogtató vitává silányító rendőrruhásokat”, hogy amíg nem szabályszerű eljárásban részesül, addig őket nem köteles rendőrnek tekinteni. A panaszos hozzátette azt, hogy amíg az intézkedésük okozta kár, és jogsérelem messze meghaladja az amúgy is alaptalan vád (amit minősíthetetlen hangvétele alkalmazásának tituláltak) következtében alkalmazható retorziót, addig állampolgári joga nem követni azok utasításait, akik még csak nem is igazolták rendőri kilétüket. Valamint közölte az is, hogy szakszerűtlen, tájékozatlan és jogszerűtlen viselkedésük semmiképpen nem tekinthető rendőri intézkedésnek, csak két rendőrruhára hasonlító öltözékben önkényeskedő ember fenyegetésének. Erre az egyik rendőr körbekiáltott a vagonban, hogy akar-e valaki tanúskodni. (Amire persze néma csend volt a válasz.) A panaszos felhívta a rendőrök figyelmét, hogy ez így nem a tanúk begyűjtésének szakszerű módja, hiszen mindenki, aki a vagonban utazik, tanú, akinek személyes adatait csak a rendőrök gyűjthetik be, és célzott, a vádra vonatkozó kérdést kell feltenniük mindenkinek. Erre az egyik vasutas dolgozót kérdezték meg arról, hogy a panaszos hogyan beszélt a kalauznővel, aki előadta, hogy a panaszos minősíthetetlen hangnemet ütött meg a jegyvizsgálóval. Erre a panaszos kérte a rendőrt, hogy jegyezze fel a tanú vallomását, a tanú adatait és hogy próbálja rávenni a tanút, hogy írja körül a minősíthetetlennek jellemzett hangnemet. Erre a rendőrök úgy reagáltak, hogy ezekre nincs idő, mert a panaszos miatt áll a vonat, és ha nem száll le azonnal, akkor bilincsen fogják „lehajítani”. A panaszos kikérte magának a fenyegetőzésekét és követelte az eljárás szabályszerű lefolytatását, a tanúk meghallgatását, vagy legalább azok nevének vagy elérhetőségének begyűjtését, hiszen ha ezek hiányában száll le, szinte lehetetlen lesz neki felkutatnia ezeket a tanúkat később. A rendőrök erre azt mondták a panaszosnak, hogy vagy azonnal leszáll, vagy erőszakot fognak alkalmaznia a leszállítására. Erre a panaszos azt mondta, hogy ha ők hivatalból nem szerzik be a tanúk adatait, akkor ő fogja egy-két tanú elérhetőségét beszerezni, addig nem fog leszállni. Erre a rendőrök neki ugrottak, kicsavarták a karjait, bilincset feszítettek a hátratekert kezeire, és ruháját, táskáját és a leeső szemüvegét „felnyalábolva” lerángatták a vonatról. A panaszos az egész vonat utazóközönsége előtt, lecsúszó nadrággal és cipő nélkül, hátratekert karokkal, előrefeszített fejjel, mint egy „vágóhídi állatot”, végig a kezeit csavarva-feszítve, és ezzel elviselhetetlen fizikai fájdalmat okozva neki, ami hangos jajgatásra készítette, taszigálták az állomás sarkáig, az ott álló rendőrautóig.

A rendőrautó mellett néhány civil ruhás (később kiderült, hogy rendőrök) állt, akik közül az egyik (a legmagasabb) a panaszosra ordított, hogy „te állatkirály, mit óbégatsz”. Mivel a panaszos civilnek nézte őket, a segítséget kért az alacsonyabbiktól, hogy legyen a tanúja erre az erőszakos cselekedetre, mire közölte, hogy ő is rendőr, és felszólította, hogy hagyja abba a hangoskodást. A panaszos kiabálva csak annyit tudott neki mondani, ne tegezze és, hogy vegyék le a bilincset, mert annyira fáj a kicsavart karjára feszülő bilincs, hogy azt nem tudta csendben tűrni. Ekkor azt mondták neki, hogy majd akkor veszik le, ha elhallgat. Erre a panaszos azt mondta, hogy a megaláztatás és fizikai bántalmazás ellen egyetlen eszköze maradt, a nemtetszés nyilvánítás és a fájdalom miatt képtelenség halkán tűrnie, hogy kiélik rajta az agressziójukat. Ekkor a rendőrök felszólították, hogy üljön be a rendőrautóba, a panaszos pedig követelte a bilincs levételét, mert az elviselhetetlenül fáj neki, ahogy az a

kicsavart karjára feszült, állni is csak görnyedten tudott, ülni szerinte hátracsavart kézzel pedig lehetetlen. Erre a „civil ruhás magas illető” utasította a „gyakorlóruhára hasonlító öltözetet viselő rendőroket”, hogy erőszakkal, bilinccsel hátrafeszített kézzel dobják a panaszoszt a hátsó ülésre. Majd miután a többi rendőr tétovázott, hogy levegyék-e a bilincset, ő maga ugrott oda, felkapta a panaszos lábát, és így a panaszos kezét kicsavarva feszegető, gyakorlóruhás rendőrt arra ösztönözte, hogy segítsen a panaszoszt az autóra tuszkolni. A panaszosnak ez annyira fájt, hogy merevgörcsöt kapott, és az ájulás szélére került.

A panaszos elmondása szerint K. Rendőrkapitányságra érve tovább fokozódott az agresszió és a megalázás, ahol a panaszoszt kirángatták az autóból lecsúszott nadrággal, mezítláb, kicsavart-hátrafeszített karral taszigálták az utcán, azon röhögve, hogy minden csavarásra felordít. Közben cinikusan mondogatták, hogy amíg kiabál, addig ők erőszakot fognak alkalmazni, és mindjárt meg is mutatták, hogy mire gondolnak, rántva egyet a bilincsen. Erre a panaszos újabb felkiáltással és a megalázása abbahagyására való felszólítással reagált. A rendőrkapitányság valamennyi ott tartózkodó beosztottja végignézte mindezt, amely az agressziót elkövető civil ruhás rendőroket ösztönözte, hogy hallgatassák el a panaszoszt. Nem segített senki a panaszosnak, egy civil ruhás nő pedig további megalázó kioktatásban részesítette őt arra nézve, hogy miként volna illendő és normálisan viselkednie előtte, mint nő és rendőr előtt. A panaszos kikérte magának a cinizmust és a jogsértést, és követelte, hogy fizikai bántalmazást és a megaláztatást hagyják abba, követelte a jogszerű eljárás lefolytatását, és orvosi ellátás és látélet felvételét is. Ekkor felrángatták egy emeleti folyosóra és minden lépcsőfoknál egy rántással a kicsavart és bilinccsel elszorított kezén készítették további jajgatásra és felkiáltásra, röhögve megalázottságán és kiszolgáltatottságán.

A folyosón azt parancsolták neki, hogy üljön le, amire ő újból követelte, hogy vegyék le a bilincset, mert annyira fájt a megbilincselte keze, hogy nem tudott ülni vele. Erre otthagyták egyedül a folyosón, majd néhány perc múlva a legmagasabb civil ruhás rendőr kijött hozzá és elkezdte a lábát fogdosni, mondván, hogy segít felhúzni a panaszosnak a nadrágját. A panaszos erre el kezdett kiabálni, hogy felhívja a többi rendőr figyelmét, mert ezt indiszkréciónak és homoszexuális inzultusnak érezte. A panaszos követelte a rendőrtől, hogy vegye le a bilincset, és majd ő visszahúzza magának a nadrágot. A panaszos kiabálására megjelent a többi rendőr és a civil ruhás abbahagyta gyanús viselkedését. A többieknek pedig felháborodva mesélte, hogy a panaszos „lebuzizta” őt.

Körülbelül fél óra elteltével, még mindig bilinccsen és lecsúszott nadrággal, mezítláb a folyosón állva kapott a panaszos egészségügyi segítséget két betegszállító személyében, akik megkérték az ott tartózkodókat, hogy vegyék le a bilincset, tegyék lehetővé, hogy vérnyomást és vércukrot ellenőrizzenek. A panaszos közölte, hogy sem látéletet, sem felvételt nem áll módjukban készíteni, viszont felhívták figyelmét arra, hogy az ellátásról a civil ruhás rendőr készített videofelvételt. A panaszos kérte a felvétel másolatát, amire a rendőr azt mondta, hogy nem sikerült a felvétel. Ezt követően visszajöttek a betegszállítók, hogy elszállítsák a panaszoszt az ügyeletet ellátó kórházba.

2) A panaszos aláírásával megerősített beadványában folytatta a panaszoszt intézkedés ismertetését.

A betegszállító autóban egyenruhás rendőr kísérte a panaszoszt a kórházba, de már bilincsek nélkül. A panaszos a betegszállító autóra ültetésekor visszakapta az aktatáskáját, amit addig tőle elvettek, személyes iratait szétdúlták, a levéltárcájából eltűnt 20 000 forintos címletű bankjegy és 3 darab tárgyheti lottószelvény, és egy, a gyermekével meztelenül lefényképezett,

a panaszos párját ábrázoló fénykép. Ezt akkor már használni engedett telefonon a panaszos közölte jogász ismerősével, valamint jelezte a rendőröknek, hogy hiányoznak dolgok a táskájából és levéltárcájából.

A kórházban a panaszos kérésére drog és alkoholtesztet végeztek rajta, majd röntgenfelvételt és traumatológiai láttelepet készítettek a bilincselés helyéről. A panaszost vizsgáló ügyeletes orvos-pszichiáter elmondta a panaszosnak, hogy a rendőrség őt szóban arról tájékoztatta, hogy megmagyarázhatatlan agresszív, veszélyes magatartása miatt szállították egyenesen a kórházba. Az intézkedést, amit a panaszos ellen foganatosítottak sem őrizetbe vételnek, sem előállításnak nem minősítették. Semmilyen hivatalos vagy informális iratot, jegyzőkönyvet, vagy szakértői véleményt stb. a rendőrök nem adtak és nem kértek a kórháztól, és panaszost egyetlen szó nélkül ott hagyták a kórházban.

Az ügyeletes pszichiáter a rendőrség által kért vizsgálatot elvégezte és közölte a panaszossal, hogy nem érhető számára, hogy miért szállították be a kórházba. A panaszos ezt követően elmesélte az orvosnak az eseményeket az általa megéltek szerint. Az orvos felhívta a rendőrséget, ahonnan azt a tájékoztatást kapta, hogy a panaszost gyógykezelésre szoruló agresszió miatt vitték be a pszichiátriára. Az orvos azon kérdésére, hogy miben merült ki a panaszos agressziója, a rendőrség úgy reagált, hogy szóbeli agresszió volt a panaszos részéről. Az orvos jelezte a rendőrség felé, hogy „itt értelmezési problémát lát az ügy idáig fajulásában, mivel a fizikai fájdalmában, megalázottságában és jogai elvonásának tudatában szorongatott ember reakciója nem agresszió, hanem feldúltság, félelem és kiszolgáltatottság generálta természetes védő mechanizmus”.

A panaszos a vizsgálat és a laboreredmények, valamint a zárójelentések kézhezvétele után szeptember 21-én hajnali 1 órakor távozott a kórházból, és hajnali 4 óra után ért haza.

A panaszos kérte a Testületet, hogy a sérelmére elkövetett fizikai és pszichikai bántalmazást, személyes szabadsága elvonását, értéktárgyai eltulajdonítását és szexuális inzultálást, jogai elvonását és megsértést, és a fent ismertetett eseményekből következő egyéb bűncselekményeket és szabálysértéseket vizsgálja ki.

A panaszos elmondása szerint beadványa megírását megelőzően megpróbált a MÁV illetékeseitől állásfoglalást, tanúvallomást, illetve egyéb írásos bizonyítékot kérni, a tanúk felkutatásához a vasútállomás jegypénztáraihoz kihelyezett felhívása engedélyezését, de eddig elutasító válaszokat kapott, illetve válaszra sem méltatták.

A panaszos a kalauznő ellen, mint ismeretlen tettes ellen, külön feljelentéssel fog élni a lakóhelye szerinti rendőrkapitányságon, amennyiben a vasúttársaság nem tájékoztatja addig az elkövető kilétéről, továbbá panasszal fog fordulni a fogyasztóvédelemhez és a közlekedési hatósághoz is.

A panaszos tájékoztatta a Testületet, hogy a rendőrök által elkövetett fizikai és pszichikai bántalmazás miatt 2013. szeptember 26-ig keresőképtelen, gyógykezelésre és vizsgálatokra szoruló állapotban volt.

A panaszos a mai napig az intézkedésről semmilyen írásos tájékoztatást, jegyzőkönyvet, vagy egyéb dokumentumot nem kapott, tudomása szerint ellene nem indult semmilyen eljárás, így hivatalosan a fent leírt események meg sem történtek. Sem a MÁV, sem a kórház nem talált

írásos nyomot a rendőri intézkedésről, szóbeli bejelentésről (telefonon) és kérésről beszélt mindenki.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A panaszos szempontjából a következők relevánsak.

1) A biztonsági intézkedés végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról 2013. szeptember 21-én készített jelentés szerint az intézkedő rendőrök 2013. szeptember 20. napján 18 óra 40 perckor vonták intézkedés alá a panaszost, és annak keretében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, és a 37. § b) pontja alapján vele szemben biztonsági intézkedést alkalmaztak. Az intézkedés során a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, a 48. § b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében, 48. § d) pontja alapján ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztették a panaszost. A bilincset a rendőrök 2013. szeptember 20-án 18 óra 45 perctől 19 óra 20 percig alkalmazták a kezek hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés, kényszerítő intézkedés/eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. A jelentés rögzíti, hogy a panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a hozzátartozójának és a képviselőjének kiértesítését nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. Az intézkedő rendőröket, Cs. r. őrmestert és T. r. főtörzsőrmestert szolgálata teljesítése során 18 óra 10 perckor utasította a K. Rendőrkapitányság ügyeletes tisztje, hogy jelenjenek meg a városi vasút állomáson, mivel bejelentés érkezett egy agresszív magatartást tanúsító személyről, aki Budapestre tartó vasúti szerelvényen utazik. A rendőrök az állomásra 18 óra 25 perckor érkeztek, ahová a vasúti szervény 18 óra 35 perckor érkezett. A helyszínen felvették a kapcsolatot a bejelentővel, D. jegyvizsgálóval, valamint K. jegyvizsgálóval, akik egybehangzóan állították, hogy a vasúti szerelvény I. osztályán utazik egy személy, aki érvényes bérlettel rendelkezik, viszont önkívületi állapotban ordibál, minősíthetetlen hangnemben beszél velük. A kalauzok elmondták, hogy a vasúti szabályzatban az szerepel, hogy amennyiben ők úgy ítélik meg, hogy valamely utas zavarja a többi utazni kívánó személyt, azt a legközelebbi állomáson leszállathatják. D. elmondta továbbá, hogy az I. osztályon utazó agresszív személyt felkérték a leszállásra, viszont felkérésüknek nem tett eleget, továbbra is szitkozódik, ezért kértek rendőri segítséget. D. majd odakísérte a rendőröket az agresszíven viselkedő személyhez, a panaszoshoz, akit megkértek a konfliktus tisztázására. A panaszos agresszíven viselkedett, nem lehetett vele kommunikálni, ordította, szidta a magyar vasút dolgozóit. Felszólították többször a panaszost, hogy szálljon le a vonatról, melynek nem tett eleget, ezért a rendőrök felhívták a figyelmét, hogy amennyiben a rendőri felszólításnak nem tesz eleget, testi kényszert fognak alkalmazni, és előállítják a K. Rendőrkapitányságra. A panaszos erre azt válaszolta, hogy saját magától nem fog leszállni, és mivel többszöri felszólításnak sem tett eleget, ezért közölték vele, hogy előállítják a kapitányságra. A panaszos passzívan ellenállt, ezért a tanult önvédelmi fogásokkal kezeit hátra helyzetbe bilincseltek meg. Az előállítás során végig zavart, önkívületi állapotban volt, ordibált, szitkozódott, kommunikálni nem lehetett vele, ezért a K. Rendőrkapitányság

ügyeletes tisztjén keresztül a rendőrök mentőt kértek. Majd a panaszos személyi adatait rögzítették, majd az Országos Nyilvántartón keresztül leellenőrizték, és megállapították, hogy nem áll körözés alatt.

A mentőszolgálat T. mentőápoló vezetésével 19 óra 20 perckor érkezett, majd a panaszost 19 óra 35 perckor a megyei kórház pszichiátriai osztályára szállították további kivizsgálás céljából.

A jelentés szerint a panaszost az előállítás okáról szóban nem tájékoztatták, részére az előállítás idejéről szóló igazolást nem adták ki.

A jelentés megjegyzi, hogy a panaszost további intézkedés végett 2013. szeptember 20-án 19 óra 20 perckor átadták az Országos Mentőszolgálatnak (a továbbiakban OMSZ).

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, ruházatátvizsgálás és biztonsági intézkedés, valamint a testi kényszer és a bilincsalkalmazása jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

2) O. r. főtörzsőrmester, mb. szolgálatparancsnok 2013. szeptember 20-án 18 óra 40 perckor a K. város vasútállomásán a panaszossal szemben fogatosított személyes szabadságot korlátozó, kényszerítő eszköz alkalmazásával is együtt járó rendőri intézkedést kivizsgálta, és parancsnoki kivizsgálásáról 2013. október 1-jén készített jelentésében az alábbiakat állapította meg.

A fenti időpontban járőrszolgálatot ellátó Cs. r. őrmester, T. r. főtörzsőrmester igazolásra többször szólította fel a panaszost, aki ennek nem tett eleget, illetve a rendőri intézkedésnek ellenállt, ezért közölték vele, hogy előállítják a K. Rendőrkapitányságra.

Ezt követően az intézkedő rendőrök a megfelelő figyelmeztetések után a panaszossal szemben támadás, illetve ellenszegülés megakadályozása érdekében kezeit hátra bilincseltek.

A bilincs használatra 18 óra 45 perctől 19 óra 20 percig került sor, mely sülést nem okozott. A személyes szabadságot korlátozó intézkedés során fenti személy végig zavart, önkívületi állapotban ordibált, szitkozódott, kommunikálni nem lehetett vele, ezért a K. Rendőrkapitányság ügyeletes tisztjén keresztül mentőt hívtak hozzá, majd biztonsági intézkedést hajtottak végre a járőrök, 19 óra 20 perckor adták át a mentőszolgálatnak.

A parancsnoki kivizsgálás megállapította, hogy a rendőri intézkedések során alkalmazott kényszerítő eszközök megfeleltek az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének, a 16. §-ban meghatározott alkalmazási követelményének és a VI. fejezetben foglalt 48. § b) és d) pontjának. Megállapítást nyert továbbá, hogy az intézkedések megfeleltek a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (1)-(4) bekezdésben foglaltaknak.

Az összes körülmény figyelembevételével O. r. főtörzsőrmester megállapította, hogy az intézkedő rendőrök által alkalmazott személyes szabadságot korlátozó, sérüléssel nem járó intézkedés és a kényszerítőeszköz használata jogszerű, szakszerű volt. Továbbá az általuk

foganatosított személyi szabadságot korlátozó intézkedés arányban áll a cselekménnyel, a fenti intézkedések megtételére szükség volt.

3) T. r. főtörzsőrmester és Cs. r. őrmester 2013. október 30-án kelt jelentésében az alábbiakkal egészítették ki a biztonsági intézkedés végrehajtásáról készített jelentést.

Az ügyeletes tiszt utasítására jelentek meg a vasútállomáson, mivel bejelentés érkezett két jeggyel nem rendelkező utasról, valamint egy fő agresszív magatartást tanúsító személyről, akik a Budapestre tartó vasúti szerelvényen utaztak.

A rendőrök a szolgálatellátása során a rendszeresített 12 M mintájú bevetési öltözetet viselték, az intézkedés kezdetén pedig bemutatkoztak, közölték a panaszossal nevüket, valamint jelvéyszámukat, valamint azt, hogy a K. Rendőrkapitányság járőrei, és igazoltatni fogják.

Az agresszív panaszossal nem lehetett kommunikálni, önkívületi állapotban ordított, szidta a magyar vasút dolgozóit, így a vonaton a személyazonossága nem került megállapításra. A panaszos cipő nélkül utazott a vonaton, valamint kigombolt nadrággal.

A rendőrök megállapították, hogy biztonsági intézkedés keretében, szükséges a személy orvosi vizsgálatra történő szállítása. Ennek érdekében felszólították többször, hogy cipőjét vegye fel, és szálljon le a vonatról, melynek a panaszos nem tett eleget. Ekkor közölték vele, hogy amennyiben a rendőri felszólításnak nem engedelmeskedik, testi kényszert fognak alkalmazni.

A panaszos válaszul kijelentette, hogy saját magától nem fog leszállni, és mivel többszöri felszólításnak sem tett eleget, ezért közölték vele, hogy kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. Ezt követően Cs. r. őrmester megfogta a panaszos bal karját, míg T. r. főtörzsőrmester a jobb karját, majd közölték vele, hogy megbilincselik, melynek ellenszegült, kezeit ki akarta húzni a fogásból, ezért kezeit a tanult önvédelmi fogásokkal hátrafeszítették, és ellenszegülése megtörése érdekében kezeit hátra helyzetbe bilincseltek meg.

A ruházatátvizsgálás során nála 1 darab mobiltelefont találtak, a táskája a földre volt téve.

A fentieket követően a rendőrök leszállították a vonatról a panaszost, és a járőrautóhoz vitték, eközben végig szidta őket, többször azt mondta, hogy „Szopni fogtok hülye rendőrök, van egy ismerősöm, aki jogász a Helsinki Bizottságnál, ő majd kiforgat az egyenruhából benneteket!”.

Mivel a személy nem volt hajlandó felvenni a cipőjét, ezért azt és táskáját kézben vitték a rendőrök a járőrautóig.

Állapota és viselkedése miatt biztonsági intézkedés foganatosítása vált szükségessé, de mivel a körülményekre tekintettel az állomáson nem maradhatott az agresszív panaszos, ezért először a rendőrkapitányságra vitték.

A panaszos a rendőrök kérésére nem akart beszállni a szolgálati gépjárműbe, lábaival kitámasztotta magát, ezzel akadályozva az intézkedést, ekkor felszólították, hogy szálljon be, különben testi kényszert alkalmazva fogják beültetni. A panaszos a felszólításnak nem tett eleget, valamint önkívületi állapotban ordított, melyre felfigyelt a vasútállomáson bűnügyi szolgálatot teljesítő G. r. főhadnagy, és H. r. zászlós, akik Cs. r. őrmester és T. r. törzsőrmester segítségére sietett. Ők is felszólították a panaszost, hogy működjön együtt,

különben testi kényszert fognak alkalmazni. Mivel a panaszos a felszólításnak továbbra sem tett eleget, G. r. főhadnagy agresszív panaszos bal lábát, míg Cs. r. őrmester jobb lábát megemelve próbálta beültetni a szolgálati gépjármű jobb hátsó ülésére, míg T. r. főtörzsrőmester a bal hátsó ajtó felől segítette a beültetésben. Ez alatt H. r. zászlós a rendőrautó jobb hátsó ajtaját fogta és ügyelt arra, hogy az intézkedés alá vont személy ne tudja kirúgni az ajtó üvegét.

A K. Rendőrkapitányság földszintjén várták meg az OMSZ kiérkezését, de S. r. hadnagy ügyeletes tiszt utasítására felvitték a panaszost az első emeletre, mivel ordibálásával, trágár beszédével, dühkitöréseivel zavarta az ügyelet munkáját.

Mivel az intézkedés kezdetekor az intézkedés alá vont nem vette fel cipőjét, valamint nadrágját nem gombolta be, az lazán állt rajta, így az bokájához lecsúszott. G. r. főhadnagy segítőkészen lépett irányába, hogy nadrágját felhúzza, viszont a személy ráordított, hogy „mit akarsz tőlem, te buzi”, valamint feljelentéssel fenyegetőzött, ezért a kolléga elállt a szándékától.

G. r. főhadnagy videofelvételt akart készíteni a panaszos botrányos viselkedéséről, amely nem valósult meg, mert a videokamera akkumulátora lemerült.

A panaszos jelenlétében táskáját átvizsgálták, hogy szűrő- vagy vágóeszköz van-e nála, amellyel a szállítása közben az OMSZ dolgozóit meg tudná sebesíteni. Az átvizsgálás során előkerült egy levél, amely egy a nevére szóló vádlotti idézés volt büntetőügyben hivatalos személy ellen elkövetett erőszak miatt.

A táskát az átvizsgálás után visszazárták, abból semmilyen tárgy nem került kivételre, valamint belehelyezve.

A rendőrök a bilincset továbbra sem vették le a panaszosról, mivel tartottak támadásától agresszív kitörései miatt, továbbá mérlegelték előéletét, azt, hogy hivatalos személy elleni erőszakkal vádolják.

A panaszos végig zavart, önkívületi állapotban volt, szitkozódott, emberi kommunikációra teljesen képtelen állapotban.

A panaszosnak az intézkedés során sérülése nem keletkezett, nem kérte hozzátartozója kiértesítését, panasszal sem kívánt élni.

A OMSZ T. mentőápoló vezetésével 19 óra 20 perckor érkezett meg, ekkor az orvosi vizsgálat céljából levették a bilincset a panaszosról. A panaszost megvizsgálták, megmérték vérnyomását, nyugtatót kapott, majd 19 óra 35 perckor a megyei kórház pszichiátriai osztályára szállították.

T. a nyugtató beadását követően nem látta indokoltnak a panaszos megbilincselését, viszont kérte a szállítás alatt a rendőri segítséget.

A panaszos hozzátartozói értesítését korábban sem kérte, panasszal sem kívánt élni, a mentőkocsiban viszont telefonált jogász ismerősének, akinek elmesélte a történetet.

Az OMSZ munkatársai átadták a panaszost az orvosi ügyeletnek, akik nem tartottak igényt a rendőri jelenlétre, ezért visszaindultak a rendőrök K. városba, így a vizsgálat eredményéről nincs tudomásuk.

4) G. r. főhadnagy 2013. október 28-án jelentést készített a panaszolt intézkedésről.

G. r. főhadnagy 2013. szeptember 20-án készenléti szolgálatot látott el 7 óra és 17 óra közötti időben a K. Rendőrkapitányságon.

Ezen a napon gyk. M. városi lakos eltűnése ügyében meghatározott feladatot hajtott végre. Ennek során ellenőrizte a városi autóbusz és vasútállomás területét is. 19 óra 30 perc körüli időben érkeztek H. r. zászlóssal szolgálati gépkocsival a vasútállomásra. Az ellenőrzés során az eltűnt személy édesanyjával is találkoztak, majd vele pár szót váltottak az egyes vágány melletti peronon. A beszélgetés során arra lett figyelmes G. r. főhadnagy, hogy a K. Rendőrkapitányság Rendészeti osztály két beosztottja Cs. r. őrmester és T. r. főtörzsőrmester egy mezítlábas hátrabilincselte kezű férfit kísért a karjánál fogva, aki hangosan, üvöltözve szidalmazta az őt kísérő két rendőrt, illetve a kísérésnek ellenszegült. Miután G. r. főhadnagy és H. r. zászló befogta az eltűnt személy édesanyjával a beszélgetést, az állomás előtt parkoló szolgálati gépkocsihoz indultak, amikor kiabálásra lettek figyelmesek. G. r. főhadnagy úgy vélte, hogy a két kollégája szorul segítségre, ezért a hang irányába mentek.

A járőr gépkocsi az állomás épülete mellett parkolt, amelynek jobb hátsó ajtaja nyitva volt. A járőrök többször felszólították az üvöltöző férfit, hogy szálljon be, ellenkező esetben, testi kényszert fognak alkalmazni. A panaszos továbbra is csak üvöltözött, és két járőrt szidalmazta és továbbra is ellenszegült. G. r. főhadnagy emlékezete szerint azt üvöltötte, hogy „akkor szállok be, ha leveszitek a bilincsem”. A főhadnagy H. r. zászlóssal együtt az intézkedő járőrökhöz ment és megkérdezték tőlük, hogy az intézkedéshez, vagy az előállításhoz szükségük van-e a segítségükre. Ekkor a járőrök tájékoztatták őket, hogy az ügyelet utasítására jöttek intézkedni, mert egy férfi agresszívan viselkedett a MÁV munkatársaival a vonaton. G. r. főhadnagy megkérdezte a járőröket, hogy miért nincs rajta cipő, amire közölték, hogy a vonaton levett cipővel tartózkodott, majd elmondták, a jegyvizsgálóval összeveszett, aki rendőri intézkedést kért. A járőrök a panaszost többször felszólították, hogy vegye fel a cipőjét, de ennek nem tett eleget, így mezítláb, megbilincselve lekényszerítették a vonatról. Többet nem tudtak a rendőrök egymással közölni, mert a panaszos hangosan ordított.

G. r. főhadnagy és H. r. zászlós a panaszoshoz fordulva a szolgálati igazolványukkal igazolták magukat, mivel civil ruházatban voltak, de a férfi ezek után is azt ordította, hogy „ti kik vagytok és mi a faszt kerestek itt”, valamint követelte, hogy vegyék le a bilincset.

A járőrök próbálták a panaszost a rendőrautóba beültetni, de az ellenállt. G. r. főhadnagy megpróbálta a panaszossal beszélni, hátha rá nem annyira dühös, mint kollégáira, akik megbilincseltek, de vele is csak üvöltözött és ordított. Ezt tapasztalva G. r. főhadnagy több alkalommal hangosan az intézkedés alá vont panaszost túlkiabálva felszólította, hogy üljön be az autóba, ellenkező esetben testi kényszer alkalmazására kerül sor vele szemben. A panaszos erre a kijelentésre még hangosabban kezdett el üvölni, szitkozódni.

G. r. főhadnagy úgy gondolta, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedést segítség nélkül nem tudják végrehajtani, így H. r. zászlóssal segítettek a panaszos szolgálati gépkocsiba történő beültetéséhez. Ezt úgy hajtották végre, hogy a panaszos lábait az egyik járőrrel megemelték, és a másik járőr a felső testénél fogva a gépkocsiba tette. H. r. zászlós kinyitotta a bal hátsó ajtót és beemelte a panaszost a hátsó ülésre. Ekkor sikerült a lábait behajlítani, és felültetni. G. r. főhadnagy panaszos mellé tette annak cipőjét és táskáját, és a mellette álló járőr az autó

ajtáját becsukta, majd a bal hátsó ülésre beült. Ezt követően a másik járőr is beült az autóba, majd elindultak a K. utcán a központ irányába, G. r. főhadnagy és H. r. zászlós is bevonult a K. Rendőrkapitányságra

G. r. főhadnagy a kapitányságra érve hallotta a panaszos üvöltözését. G. r. főhadnagy az ügyeletre ment és az esetleges további feladatok felől érdeklődött, de mivel nem volt más utasítás, ezért érdeklődve az első emeltre, a 15-ös irodába indult. Az emeltre felérve meglátta a folyosón mezítláb és letolt nadrággal a panaszos. Az intézkedő járőrök öt több alkalommal kérték, hogy üljön le, ne üvöltözzön, nyugodjon meg. A panaszos folyamatosan ordított, hogy ő orvos, és hogy öt megalázták, vegyék le a bilincset, és fenyegetőzött, ekkor már mindannyiuk felé, hogy ezt nagyon meg fogják bánni. G. r. főhadnagy megkérdezte a járőröket, hogy miért van letolva a panaszos nadrágja, akik azt mondták, hogy a lépcsőn felfelé jövet csúszott le neki. G. r. főhadnagy megpróbált a panasossal kommunikálni, gondolta, ha segítőkészen viselkedik, akkor nyugodtabb lesz. Közölte vele, hogy segít felhúzni a cipőjét és a nadrágját, mégse letolt nadrággal ácsorogjon, majd felé lépett és ekkor a panaszos ráförmedt, hogy „mit akarsz tőlem, te buzi”, majd közölte, hogy feljelenti a főhadnagyot zaklatás miatt. Ekkor G. r. főhadnagy belátta, hogy a panaszos „reménytelen”, így a folyamatos ordibálás közben lement az irodába és fel akarta hozni a videokamerát, hogy felvételt készítsen, mert ekkor már gondolta, hogy ebből az intézkedésből meghallgatások sokasága lesz, és jól jön, ha mások is látják, hogy viselkedik a panaszos. A videokamerának sajnos azonban az akkumulátora le volt merülve, így nem készített videót.

A folyosóra visszaérve H. r. zászlós mondta el G. r. főhadnagynak, hogy az intézkedés alá vont személyt idézték valamelyik budapesti bíróságra hivatalos személy elleni erőszak büntett elkövetése miatt.

A folyamatos hangoskodás közepette a kapitányságra érkezett B. r. százados vizsgálati alosztályvezető, aki szintén próbált a panasossal beszélgetést kezdeményezni, és több alkalommal felszólította, hogy hagyja abba az agresszív viselkedését. A panaszos a századost is szidalmazta, illetve a munkához való hozzáértését vitatta.

A járőrök az ügyeletes tisztet keresztül mentőt hívtak, és időközben megérkeztek az OMSZ munkatársai és a kapitányságról a panaszos elszállították.

5) H. r. zászlós 2013. október 28-án készített jelentésében G. r. főhadnagy által előadottakat az alábbiakkal egészítette ki.

Az intézkedő járőrök próbálták a panaszoszt a rendőrautóba beültetni, de az ellenállt oly módon, hogy a lábait sem volt hajlandó behajlítani, illetve kihúzta magát, ezzel lehetetlenné téve, hogy a járműbe beültessék.

H. r. zászlós a kapitányság kapuján belépve hallotta a panaszos üvöltözését. H. r. zászlós az első emeleti irodájába ment, majd pár perc elteltével ismét kiment a folyosóra, ahol a férfi letolt nadrággal állt. Az intézkedő járőrök több alkalommal próbálták jobb belátásra bírni az agresszív, üvöltöző panaszoszt. A folyosón T. r. főtörzsőrmester közölte a zászlóssal, hogy a panaszos vádlottként hivatalos személy elleni erőszak büntett elkövetése miatt a bíróságra idézték. Ezt követően H. r. zászlós a meghatározott feladatait látta el.

6) B. r. százados a panaszüggyel kapcsolatban dr. P. r. őrnagy, rendészeti osztályvezető utasítására 2013. október 31-én tett jelentést.

2013. szeptember 20. napon a K. Rendőrkapitányság állománya nagy erővel keresett egy eltűnt fiatakorút, mely munkába történő segítség végett 19 óra körüli időben B. r. százados, a szabadideje terhére bement a rendőrség épületébe. A bejáraton belépve hangos kiabálásra és őrjöngésre lett figyelmes. Erre vonatkozóan a százados S. r. főhadnagy ügyeletes tiszt tájékoztatását kérte, aki közölte, hogy behoztak a járőrök egy férfit a vasútállomásról, aki agresszív és kiszámíthatatlan állapota miatt orvosi segítségre szorul. A vasúti dolgozók kérték a panaszos leszállítását fent leírt magatartása miatt, viszont a járőrök éppen az ilyen viselkedése miatt nem hagyhatták az állomáson a mentő kikerkezéséig sem, ezért a segítséget a rendőrség épületében várják meg biztonsági intézkedés keretén belül.

B. r. százados a hang után felment az első emeletre, ahol látta, hogy a panaszos letolt nadrággal bilincsből áll, és folyamatosan üvölt, dühöng, meg az előtte álló járőr és G. r. főhadnagy felé, majd lép vissza előlük. Tettlegesség egyik fél részéről sem történt, bár a konkrét előzmények ismerete nélkül a századosban a panaszos viselkedése azt a látszatot keltette, hogy éppen azt igyekszik kiprovokálni, hogy valaki kezét emeljen rá. Közben a járőr és a főhadnagy próbálta lenyugtatni, és vele szót érteni, azonban a panaszos kivétel nélkül minden esetben üvöltve a szavukba vágott, egyszer sem hallgatta meg a rendőrök tájékoztatását. Ezalatt folyamatosan a rendőröket szidta, mindenféle eljárással fenyegetőzött és azzal, hogy meg vannak a kapcsolatai hozzá, hogy mindenkit kirúgasson.

A fentieket látva B. r. százados abban bízott, hogy mivel ő korábban nem vett részt az intézkedésben, és mivel nő, így hátha meg tudja a panaszost nyugtatni. Ezért odament hozzá, és bemutatkozott, igazolta magát, azonban a panaszos már ezt sem hallgatta meg, amint a százados megszólalt, hangos üvöltéssel őt is el kezdte szidni, majd azt kiabálta, hogy jogai vannak, és őt nem tarthatják bilincsből. B. r. százados próbálta neki elmagyarázni, hogy viselkedés miatt kénytelen rajta tartani a bilincset, ha lenyugszik és nem tanúsít ilyen agresszív magatartást, akkor lehetséges csak annak levétele. Erre ő ismét üvölni kezdett, akkor már őt is szidta a többi rendőrrel együtt és a szakmai hozzáértését vitatta, mivel ő jobban tudja, hogy mihez van joga, mint a százados. Ezt követően a századost arról tájékoztatták, hogy a panaszos ruházatának átvizsgálása során találtak nála egy idézést, mely szerint vádoltként idézték hivatalos személy elleni erőszak miatt.

A fentiek miatt B. r. százados a panaszos bilincselését teljes mértékben megalapozottnak és indokoltnak tartotta. A panaszos sérelmezte, hogy nem tud leülni bilincsel a kezén, de a százados emlékezet szerint semmilyen sérülésre nem panaszkodott. Normál hátra helyzetben volt megbilincselve, mely helyzetben az ülését egyébként semmi nem akadályozta.

A százados megkérdezte a panaszost, hogy miért nincs rajta cipő, és miért van letolva a nadrágja. A panaszos erre még erőteljesebb üvöltésbe kezdett, és tovább becsmérelte a rendőröket, azonban érdemi választ nem adott, az okokról a századost csak a kollégái tájékoztatták.

Ekkor G. r. főhadnagy normál hangnemben közölte a panaszossal, hogy segít felhúzni a nadrágját és a cipőjét, ezt követően elélepített és félreérthetetlen mozdulattal nyúlt a panaszos bokájánál lévő nadrágja irányába, amikor a panaszos továbbra is üvöltve, őrjöngve kiabálta, hogy „mit akarsz, te buzi”, illetve feljelentéssel fenyegette a főhadnagyot. Erre a főhadnagy visszalépett, majd kérte B. r. százados kérte tőle, hogy mivel valótlan dolgok állítására és különböző eljárások megindítására lehet a panaszos részéről számítani, ezért hozza ide a videokamerát, és az intézkedés további részét rögzítse. Visszaérkezésekor közölte a

panaszossal, hogy fel fogja venni az intézkedést, aki csak tovább őrvongott. A kamera beüzemelése során azonban hiba lépett fel, azt nem lehetett bekapcsolni, mivel le volt merülve az akkumulátora. Ezt szintén közölte a főhadnagy a panaszossal. Ezt követően megérkeztek a mentőszolgálat munkatársai.

B. r. százados rögzítette, hogy miután G. r. főhadnagy megkísérelte felsegíteni a ruházatát a panaszosnak, és ő ezt nem hagyta, üvöltve közölte azt is a rendőrök felé, hogy szeretné, hogy a mentősök így lássák, és majd készített velük fényképet arról, hogy ilyen megalázó helyzetben és végig állva tartották a rendőrök. A mentősök kiérkezésekor egyébként azonnal stílust váltott és kimért, készséges magatartást tanúsított, mely a korábbi viselkedésével szöges ellentétben állt. A mentősök előtt már hajlandó volt felöltözni, és végig normál hangnemben kommunikált velük.

A százados által észlelt fenti események viszonylag rövid idő alatt zajlottak le, legfeljebb 20 percig tartott, amíg a mentőszolgálat kiérkezett.

A százados jelenléte alatt a panaszos sérülésre nem panaszkodott, az intézkedést sem panasolta, mindössze üvöltő, őrvongó stílusban fenyegetőzött végig, senkit meg nem hallgatva, viszont azt kilátásba helyezte, hogy ismerősei elintézik, hogy ők ne legyenek rendőrök, ki tudja őket csinálni, majd meglátják.

A panaszos viselkedése és a jogszabályi lehetőségek miatt a panaszos egy pillanatra sem maradt őrizetlenül, mindig legalább két fő volt vele.

A mentősök kiérkezését követően az intézkedést a rendészeti osztály állománya fejezte be, G. r. főhadnagy, H. r. zászlós és B. r. százados a bűnügy osztály egyik irodájába mentek az eltűnéssel kapcsolatos további dolgokat megbeszélni.

7) K. Rendőrkapitányság vezetője 2013. november 6-én kelt levelében az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A kapitányságvezető a rendőri jelentésekkel azonos módon számolt be az intézkedés alapjául szolgáló körülményekről, majd az alábbiak szerint válaszolta meg a Testület által feltett kérdéseket.

Az intézkedő rendőrök szolgálati fellépésének módja megfelelt a Szolgálati Szabályzat 5. §-ában foglaltaknak, akik a rendszeresített és előírásoknak megfelelő bevetési ruházatban látták el szolgálatukat az intézkedés során.

A panaszossal szemben az Rtv. 37. § b) pontja alapján biztonsági intézkedésre került sor, amelynek célja az egészségügyi intézménybe szállítása, és orvosi vizsgálat biztosítása volt. A kapitányságvezető megjegyezte, hogy az Rtv. 37. § d) pontja alapján, vagy mindkettő feltüntetésével pontosabb lett volna a biztonsági intézkedés minősítése, figyelemmel a panaszos önkívületi állapotára. Azonban a citált joghelyek mindegyikének az a célja, hogy az intézkedéssel érintett megfelelő ellátása érdekében egészségügyi intézetbe kerüljön.

A járőrök a vonaton igazoltatták a bejelentő jegyvizsgálókat és a panaszost. Meghallgatták a jegyvizsgálókat, majd megkísérelték közösen tisztázni a helyzetet, amely kudarcba fulladt, mivel a panaszossal folyamatos ordítószása és szitkozódása miatt nem lehetett érdemben kommunikálni. Tanúk adatainak rögzítésére (a kalauzokon kívül) nem került sor tekintettel

arra, hogy egy önkívületi állapotban lévő személlyel szemben kellett intézkedni egy Intercity szerelvényen.

A kapitányságvezető a panaszos magatartását a következőképp jellemezte.

A panaszos folyamatosan ordibált, szidalmazott mindenkit, szemmel láthatóan zavart, önkívületi állapotban volt a teljes intézkedés során, addig a pillanatig, amíg nyugtatót nem kapott a mentőszolgálat munkatársaitól. A panaszost a rendőrök felszólították, hogy szálljon le a vonatról, de ő folyamatosan passzívan ellenállt a rendőri intézkedésnek, nem működött közre a bilincselésben, kezét ki akarta húzni a fogásból, nem volt hajlandó felvenni a cipőjét sem, magával vinni azt és a táskáját, nem volt hajlandó beszállni a szolgálati gépjárműbe, amikor pedig beültették, lábaival próbálta kitámasztani magát, ezzel akadályozva az intézkedést.

A panaszos a biztonsági intézkedés keretében került beszállításra a kapitányság épületébe, tekintettel arra, hogy a mentők bevárása a vasútállomáson nem lett volna célszerű önkívületi állapota, viselkedése (és ezáltal a várakozó állampolgárokra gyakorolt negatív hatása, továbbá az intézkedéssel érintett „megsértése” nélkül) miatt.

Az intézkedés 18 óra 40 perckor kezdődött, a panaszt 19 óra 20 perckor adták át a mentőszolgálat munkatársainak. Ez idő alatt megtörtént a panaszos igazoltatása, továbbá ruházatát két ízben vizsgálták át (előzetesen a vasúti szerelvényen, míg második alkalommal a kapitányság épületében). A biztonsági intézkedés időtartamáról nem került igazolás kiállításra, erre vonatkozó jogszabályi utasítás hiányában.

A panaszost nem helyezték el előállító helyiségben, a mentők kéréséig a rendőrkapitányság épületében helyezték el, így nem kapott tájékoztatást jogairól és kötelezettségeiről sem.

Az intézkedő rendőrök felszólították a panaszost, hogy önként szálljon le a vonatról. Ennek ő a kényszerítő eszköz használatára vonatkozó rendőri figyelmeztetést követően sem tett eleget, passzívan ellenállt, ezért vele szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, majd a karfeszítést követően a 48. § b) és d) pontja alapján bilincset alkalmaztak a kezek hátrabilincselésével 18 óra 40 perctől 19 óra 20 percig. A bilincset a rendőrkapitányság épületében sem vették le, tekintettel a beszerzett információkra (hivatalos személy elleni erőszak miatti vádlotti idézés).

Miután a panaszost megbilincseltek, lesegítették a vonatról, a lehető legkíméletesebb módon (hónalj alatt megfogás és támogatás). A panaszos cipőjét felszólításra sem volt hajlandó felhúzni, ezért azt csomagjával a rendőrök együtt vitték. A panaszos nadrágja a kapitányság első emeletére vezető lépcsőn csúszott le, mivel azt sem volt hajlandó normálisan begombolni. A nadrág felhúzására irányuló rendőri segítséget elutasította.

A rendőri intézkedés során szemmel láthatóan nem keletkezett sérülés, a panaszos nem jelezte (kérdésre sem), hogy sérülése lenne. A mentőszolgálat értesítésével a rendőrök eleget tettek segítségnyújtási kötelezettségüknek.

A jelenlévő rendőrök – egybehangzó állításuk szerint – kultúrált és hivatalos módon kommunikáltak. Próbálták a panaszost megnyugtatni, eredménytelenül.

A rendőrkapitányság épületében G. r. főhadnagy megkérdezte a panaszoszt, hogy segítsen-e neki a nadrágját felhúzni, ezt a panaszos elutasította, sőt „mint akarsz tőlem, te buzi” kifejezés kíséretében ígéretet tett a neki, hogy feljeleníti zaklatás miatt.

A panaszosnál egy aktatáska volt, továbbá a levetett cipője és egy mobiltelefon. A mentőszolgálat kiérkezése előtt a két intézkedő kolléga a panaszos jelenlétében vizsgálta át a táskát, pusztán annak érdekében, hogy a mentőszolgálat munkatársaira veszélyt jelentő eszköz (kés stb.) abban ne maradhasson. Mivel ilyen eszközt nem találtak, a táskát becsukták, abból nem vettek ki semmit.

Biztonsági intézkedés keretében a rendőrök a panaszos egészségügyi intézménybe szállításáról gondoskodtak, ahol az orvost a panaszos viselkedéséről tájékoztatták. Azonban az állapotának szakszerű megítélése és a diagnózis felállítása az orvos kompetenciája, és erről a rendőrségnek nem áll rendelkezésére információ, mert a bekísérést követően a rendőrök a kórházat azonnal elhagyták.

A panaszos a rendőri intézkedéssel összefüggésben nem kapott iratot. A kapitányságvezető megjegyezte, hogy az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat nem ír elő ilyen irányú kötelezettséget a rendőrnek biztonsági intézkedés esetén.

A panaszos szóban megkapta a tájékoztatást a rendőri intézkedéssel kapcsolatos panasztételi jogáról, külön kitérve annak módozataira, az Rtv. IX. fejezetében foglaltakra.

A panaszossal szemben az intézkedéssel összefüggésben nem kezdeményeztek eljárást, csak szóban figyelmeztették őt. A panaszos cselekménye kimerítette a rendzavarás, a garázdaság és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértéseit. Ha az intézkedéssel érintett személy önkívületi, pszichés, mentális állapotá miatt láthatóan nem ura tetteinek, biztonsági intézkedés foganatosítása során – a körülményekre tekintettel – legtöbbször nem kezdeményez a rendőrség eljárást.

III.

Az előadó testületi tag a panaszügy alapjául szolgáló események feltárása érdekében tájékoztatást kért a MÁV-tól.

1) D., vezető jegyvizsgáló 2013. szeptember 20-án eseményjelentő lapon rögzítette a történeteket.

D. közvetlenül a vonat indulása előtt az IC első osztályú kocsiban utazó panaszos szól, hogy fázik, és állítsa le a klímát. D. szerint ekkor a berendezés nem klíma üzemmódban volt, és más utas a kocsi hőmérsékletére nem panaszkodott, sőt volt, aki rövid ujjú pólóban utazott. D. a panaszosztól kis türelmet kért, mert éppen menesztés előtt állt a vonat. Még mielőtt a hangos utas tájékoztatást megkezdte volna, maximális erősségűre állította a fűtést. Majd a hangos utas tájékoztatás után vette észre, hogy a férfi ott toporog a terem ajtó előtt, majd kinyitja azt, és üvöltve durva szavak kíséretében kérdőre vonja D.-t, hogy miért nem kapcsolta le a klímát. A panaszos percekig üvöltözött és szidalmazta D.-t, akit nem volt hajlandó végighallgatni. Amikor pedig D. megkérte, hogy csak egy lépéssel lépjen előrébb, hogy a kapcsoló szekrényben megmutathassa, hogy lekapcsolta a klímát, és pár percet várni kell, míg a kocsiban emelkedik a hőmérséklet, közölte, hogy hazudik. A kocsiban több utas is

végighallgatta a történeteket, és kérdezték, hogy számíthatnak-e még hasonló jelenetre az út során. D. megjegyezte, hogy ekkor klíma kikapcsolásától igen rövid idő telt el.

Ezt követően D. város állomására rendőröket hívott, hogy a panaszost viselkedése miatt az utazásból kizárják.

Mikor a rendőrök megjelentek, akkor a panaszos zakó, zokni és cipő nélkül felrakott lábbal és kigombolt nadrággal ült.

D. elmondása szerint a panaszos a rendőri intézkedésnek ellenállt, ordított a rendőrökkel és a többi utassal is, 10-13 perc elteltével végül a rendőrök bilincsben hozták le a vonatról.

Budapestre 18 perces késéssel érkezett meg a vonat.

2) A MÁV kivizsgálta az ügyet, és D.-t is meghallgatta kötelezettségszegés elkövetésében való lehetséges érintettség okán. A meghallgatásáról készített jegyzőkönyv az eseményjelentő lapon leírtakat az alábbiakkal egészítette ki.

A kocsi előterében kialakult konfliktus után a panaszos visszaült a helyére. Mikor D. terembe belépett, a közvetlenül az ajtó mellett ülő utas sajnálatát fejezte ki a panaszos viselkedése miatt, ugyanakkor megkérdezte, hogy további balhéra, vagy ordításra lehet-e számítani az út során, mert ő erre nem kíváncsi. Ezután érkezett D. a panaszoshoz, aki START Prémium kártyával rendelkezett, a kártya számát próbálta D. próbálta szolgálati telefonba rögzíteni, de a rendszer le volt fagyva, ezért ez egy két-percig is eltarthatott. Eközben az utas emelkedett hangnemben tovább folytatta D. kioktatását. D. megköszönte a kártyát és ott hagyta őt. D. megjegyezte, hogy a többi utas rövid ujjú ingben és pólóban ült a vonaton, és az ő véleményüket meg sem kérdezve változtatott a kocsi hőmérsékletén. Ahogy D. végzett a jegykezeléssel és kiért az IC kocsiból az előtérbe, tudatosult benne a helyzet komolysága, hatalmas félelem lett úrrá rajta, érezte, hogy a panaszos meg is üthette volna, illetve tartott tőle, hogy az út további részében hasonló botrányos viselkedésre fog sor kerülni. Ekkor döntött úgy, hogy K. állomásra rendőri intézkedést kér az üzletszabályzat alapján, a panaszos utazásból történő kizárása céljából. D. felhívta a K. Rendőrkapitányságot, majd a menetirányítónak is jelezte az ügyeletet telefonon. Ezután folytatta a jegykezelést, de az első osztályú IC kocsiba K. állomásig nem ment vissza. K. állomáson a rendőrök már a peronon várták D.-t a vonat mellett. A rendőrök megkérdezték tőle, hogy miért kell a panaszost kizárni az utazásból, és ő elmondta neki a történeteket. Ezután együtt mentek az első osztályú IC kocsiba, ahol megmutatatta a panaszost, és ott hagyta őket. D. Közben megfigyelte, hogy az utason már nem volt kabát csak ing, a lábait felrakva utazott, cipő és zokni sem volt rajta. Majd az állomáson több percnyi tartózkodás után észlelte, hogy a rendőrök a panaszost bilincsben vezetik le a vonatról. A panaszos őt meglátva kiabált felé, hogy adja meg a nevét, őrjöngött, és közölte, hogy ezt még nagyon meg fogja bánni, panasszal fog élni. A rendőrök úgy húzták végig a peronon, mert egyáltalán nem volt hajlandó menni.

D. kérdésre elmondta, hogy a rendőri intézkedés során nem volt a kocsiban, így nem tudja, hogy mi történt a rendőrök és az utas között.

D. úgy nyilatkozott, hogy az egyik utas, aki ott volt az első osztályú IC kocsiban és szintén Prémium kártyával utazott felajánlotta, hogyha szükséges tanúskodik az esetről. D. tanúként nevezte meg Cs. mozdonyvezetőt is.

A szakszervezeti képviselő vezető megjegyezte, hogy információja szerint a panaszosnak már több START-os munkavállalóval volt konfliktusa, akik közül egy jegyvizsgáló jegyzőkönyvezésre is került.

3) Meghallgatták K. vezető jegyvizsgálót is, mint lehetséges tanút a történetekről.

K. úgy nyilatkozott, hogy az állomásra érkező rendőrök adatait ő vette fel, és adta meg D. adatait is. K. állomáson annyit látott, hogy D. megmutatja a rendőröknek, hogy melyik utasról van szó, majd hátrajött a gyorsvonati részhez hozzá. Körülbelül a vonat közepe mellett álltak a peronon, amikor 10 perc múlva először ordibálást hallott, majd látta, hogy a két rendőr leszállítja a panaszost. A panaszos zokni és cipő nélkül, félig lecsúszott nadrágban húzta magát a rendőrökkel és ordított. Meglátta D.-t és a nevét akarta minden áron megtudni. A panaszos folyamatosan ordított, szinte örvengött, kiabálta, hogy „koszos, bűdös vasutasok”.

IV.

Az előadó testületi tag a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult megyei kórház főigazgatójához.

1) Dr. H., orvosigazgató 2014. január 27-én kelt levelében az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A panaszos nem került a pszichiátriai osztályra, a baleseti ambulancián állt kezelés alatt, ahol az ellátás során már megfelelően konszolidált volt. Sérülései az alábbiak voltak: mindkét csuklóján dorsalisán vonalas lefutású, csaknem körkörös suffusio (véraláfutás, elpirulás). Mindkét csukló, de a bal kifejezettebben érzékeny. Csuklóröntgen is készült, mely negatív eredményű volt. Egyébként a panaszos 2013. szeptember 20-án jelent meg a sürgősségi betegellátó osztályon, ahová a mentőszolgálat szállította 19 óra 35 perckor rendőri kísérettel. A panaszos közvetlen veszélyeztető magatartást nem tanúsított, a sürgősségi orvosi szemle szerint fizikális vizsgákat, EKG, laborvizsgálat történt, melyben drogeteszt vizsgálat is volt. A traumatológiára az érintett kérésére vették fel, viszont a pszichiátriai szakvizsgálat a sürgősségi betegellátó osztályon történt. Itt lezajlott állapot háttérében alkalmazkodási zavar diagnózist véleményeztek.

A beszámíthatóság és ügyviteli képességet illetően a kórház igazgatója megjegyezte, hogy ez szakértői feladat, így pszichiáter szakorvosaként mindössze arra tudott nyilatkozni az ellátó szakorvos, hogy az aktuális helyre vonatkozóan e képességei megtartottnak tekinthetők.

A panaszos a traumatológiai és a sürgősségi betegellátó osztályon mindvégig konvencionális magatartást tanúsított.

2) Dr. K. 2013. december 3-án kelt levében pedig az alábbiakról tájékoztatta a főigazgatót.

A panaszos vizsgálata 2013. szeptember 20-án a sürgősségi osztályon történt meg, ahová az OMSZ szállította be 19 óra 35 perckor rendőrségi kísérettel.

Dr. H. közvetlen veszélyeztető magatartást nem észlelt a panaszos részéről, a panaszos a kórházban mindvégig konvencionális magatartást tanúsított.

Tekintettel arra, hogy a rendelkezésére álló információk nem voltak elégségesek a szakvélemény alkotásához, ezért heteroanamnesis felvétele céljából – a panaszos belegyezésével – felhívta a panaszos feleségét és a K. Rendőrkapitányságot.

Dr. H. a panaszbeadvány azon mondatával, hogy „Az orvos jelezte a rendőrség felé, hogy itt értelmezési problémát lát az ügy idáig fajulásában, mivel a fizikai fájdalmában, megalázottságában és jogai elvonásának tudatában szorongatott ember reakciója nem

agresszió, hanem feldúltság, félelem és kiszolgáltatottság generálta természetes védőmechanizmus”, úgy nyilatkozott, hogy részéről ilyen kijelentés nem hangzott el. Megjegyezte, hogy nem tisztje a rendőrség munkájának minősítése ügyeletes orvosként, valamint vizsgálói neutralitása ily módon történő feladása szakmailag is hiba lenne. A rendőrség és a feleség felhívása kizárólag információ szerzés célját szolgálta és nem morális állásfoglalást a történetek irányában. A panaszossal kapcsolatos kommunikációban megpróbált számára biztonságos légkört teremteni, melynek részeként visszajelezte neki, hogy megérti az érzéseit, de a pontos diagnózisalkotás és a szakma szabályai szerint neutralitása megtartása mellett.

A kórházban a panaszos fizikális vizsgálata történt meg: EKG, laborvizsgálat, melybe benne foglaltatott vizelet és drog-teszt vizsgálat is, Traumatológiai szakvizsgálat (ennek részeként csukló röntgenfelvétel), mely a panaszos kérésére történt, illetve pszichiátriai szakvizsgálatát kompetenciakörében Dr. H. végezte.

Dr. H. a lezajlott állapot háttérben alkalmazkodási zavar diagnózist véleményezett, mely az érvényben lévő BNO diagnosztikus rendszer alapján reaktív állapotnak véleményezhető. A beszámíthatóság és ügyviteli képességet illetően a cselekvőképesség meghatározása szakértői feladat, pszichiáter szakorvosként az aktuális helyzetre vonatkozóan belátási képességről van jogosultsága nyilatkozni, melyet megtartottnak ítélt meg.

3) Dr. G. osztályvezető főorvos 2013. december 13-án a kórház jogi osztályának címzett levelében az alábbiakat rögzítette.

A panaszos a baleseti ambulancián az ellátó kolléga szerint a beteg viselkedése a baleseti ambulancián az ellátás során már konszolidált volt.

A sérülései „mindkét csuklón dorsalisán lefutású, csaknem körkörös suffusio. Mindkét csukló, a bal kifejezettebben érzékeny”. A csuklóról készült röntgen eredménye negatív.

V.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.)

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A fent idézett rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, vagy szabálysértési felelősségét megállapítani, ezért a panasz azon része vonatkozásában, miszerint a panaszos sérelmére az intézkedő rendőrök bűncselekményt és szabálysértést követtek, **a Testület a hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.**

b) A fentiek alapján a panaszos azon sérelme kapcsán, miszerint a rendőrök nem szembesítették a kalauzzal, és a vonaton nem hallgattak meg tanukat a Testületnek nincs hatásköre eljárni, mivel a büntetőeljárásban közreműködő hatóságok tevékenységét – így a rendőrség nyomozati feladatainak végrehajtását – nem az Rtv., hanem a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szabályozza. A nyomozó hatóság cselekményeivel – vagy azok elmulasztásával –, illetve határozataival szemben a Be. szabályai szerint lehet jogorvoslattal élni.

Ezért a Testület a panasz ezen része vonatkozásában sem folytathatott érdemi vizsgálatot.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszosok kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt jó hírnévhez, XX. cikkében foglalt egészséghez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület érdemben először azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

D. elmondása szerint közvetlenül a vonat indulása előtt az IC első osztályú kocsiban utazó panaszos szólt neki, hogy fázik, és állítsa le a klímát. D. szerint ekkor a berendezés nem klíma üzemmódban volt, és más utas a kocsi hőmérsékletére nem panaszkodott, sőt volt, aki rövid ujjú pólóban utazott. D. maximális erősségűre állította a fűtést, azonban a panaszos üvöltve durva szavak kíséretében kérdőre vonja D.-t, hogy miért nem kapcsolta le a klímát. A panaszos percegik üvöltözött és szidalmazta D.-t, akit nem volt hajlandó végighallgatni, végül visszaült a helyére. Ezután a teremben D. odament a panaszoshoz, aki START Prémium kártyával rendelkezett, és próbálta szolgálati telefonba rögzíteni a kártya számát, de a rendszer le volt fagyva, ezért ez egy két-percig is eltarthatott. Eközben a panaszos emelkedett hangnemben tovább folytatta D. kioktatását. Ahogy D. végzett a jegykezeléssel és kiért az IC kocsiból az előtérbe, tudatosult benne a helyzet komolysága, hatalmas félelem lett úrrá rajta, érezte, hogy a panaszos meg is üthette volna, illetve tartott tőle, hogy az út további részében hasonló botrányos viselkedésre fog sor kerülni. Ekkor döntött úgy, hogy K. állomásra rendőri intézkedést kér az üzletszabályzat alapján, a panaszos utazásból történő kizárása céljából.

A biztonsági intézkedésről készült jelentés szerint D. jegyvizsgáló tett telefonos bejelentést, miszerint Budapestre tartó vasúti szerelvényen utazó panaszos agresszíven viselkedik. A

rendőrök a helyszínen felvették a kapcsolatot a bejelentővel, D. jegyvizsgálóval, valamint K. jegyvizsgálóval, akik egybehangzóan állították, hogy a vasúti szerelvény I. osztályán utazik egy személy, aki érvényes bérlettel rendelkezik, viszont önkívületi állapotban ordibál, minősíthetetlen hangnemben beszél velük. A kalauzok elmondták, hogy a vasúti szabályzatban az szerepel, hogy amennyiben ők úgy ítélik meg, hogy valamely utas zavarja a többi utazni kívánó személyt, azt a legközelebbi állomáson leszállathatják. D. elmondta továbbá, hogy az I. osztályon utazó agresszív személyt felkérték a leszállásra, viszont felkérésüknek nem tett eleget, továbbra is szitkozódik, ezért kértek rendőri segítséget. D. majd odakísérte a rendőröket az agresszíven viselkedő panaszoshoz, akit megkértek a konfliktus tisztázására.

Az Rtv. 2. §-a szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Ugyanezen törvény 13. §-a szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.”

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-a alapján garázdaság szabálysértését követi el az, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület megítélése szerint a rendőrségre beérkezett bejelentés, majd a helyszínen tapasztaltak alapján felmerült annak a gyanúja, hogy a panaszos a fent idézett szabálysértést követte el. Ez az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, annak érdekében, hogy a rendőrség a helyszínen megjelenjen és a panaszost intézkedés alá vonja a történeti tényállás tisztázása érdekében.

3) A panaszos kifogásolta, hogy a rendőrség nem tett meg minden szükséges lépést a tényállástisztázása érdekében, így nem szembesítették a kalauzzal, nem hallgattak meg tanúkat, illetve nem rögzítették azok adatait.

Ezzel kapcsolatban szükséges utalni az állásfoglalás V. rész 1) pontjára, ahol a Testület hatáskörének hiányát állapította meg a nyomozati tevékenység keretében foganatosítható szembesítéssel és a tanúmeghallgatással kapcsolatban. Így a Testület jelen esetben csak abban foglalthat állást, hogy a rendőrség az Rtv. alapján az intézkedési kötelezettségét megfelelően teljesítette-e az események felderítése érdekében.

A rendőrségi jelentésekből tudhatjuk, hogy a járőrök a vonaton igazoltatták a bejelentő jegyvizsgálókat és meghallgatták őket, majd megkísérelték tisztázni a helyzetet, amely kudarcba fulladt, mivel a panaszossal folyamatos ordítózása és szitkozódása miatt nem lehetett érdemben kommunikálni. A kapitányságvezető tájékoztatása szerint a tanúk adatainak rögzítésére (a kalauzokon kívül) nem került sor tekintettel arra, hogy egy önkívületi állapotban lévő személlyel szemben kellett intézkedni egy Intercity szerelvényen.

A panaszbeadvány pedig megerősíti a rendőrség előadását, hogy a panaszos saját magatartásával akadályozta a tényállás felderítését, ugyanis abból az derül ki, hogy a panaszos (már) a vonaton megkérdőjelezte az intézkedés jog-, illetve szakszerűségét – a Testület megítélése szerint – bizonyosan megnehezítve ezzel a konfliktus tisztázását.

Szükséges arra is rámutatni, hogy a panaszos beszámol róla, hogy az egyik rendőr körbekiáltott a vonaton, hogy akar-e valaki tanúskodni, eredménytelenül. Végül az egyik vasutas dolgozót kérdezték a történetekről.

A Testület a rendelkezésre álló iratok alapján nem tárt fel olyan körülményt, amely a rendőrség jogellenes mulasztását igazolta volna, álláspontja szerint a rendőrség a tényállás tisztázásával összefüggésben eleget tett az Rtv.-ben előírt intézkedési kötelezettségének, ezért úgy ítélte meg, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát nem érte sérelem.

4) A Testület megvizsgálta, hogy a panaszossal szemben foganatosított biztonsági intézkedés megfelelő indokkal és joggal került-e sor.

A biztonsági intézkedés végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. b) pontja alapján foganatosítottak biztonsági intézkedést, amelynek célja a panaszos egészségügyi intézménybe szállítása volt. A kapitányságvezető tájékoztató levelében megjegyezte, hogy az Rtv. 37. § d) pontja alapján is, vagy mindkettő feltüntetésével pontosabb lett volna a biztonsági intézkedés minősítése, figyelemmel a panaszos önkívületi állapotára. Azonban a citált joghelyek mindegyikének az a célja, hogy az intézkedéssel érintett megfelelő ellátása érdekében egészségügyi intézetbe kerüljön.

A rendőrségi iratokból az alábbi tényállást lehet rekonstruálni. T. r. főtörzsőrmester és Cs. r. őrmester a vonaton megkísérelte tisztázni a helyzetet a panaszossal, aki agresszíven viselkedett, nem lehetett vele kommunikálni, önkívületi állapotban ordítózott, szidta a magyar vasút dolgozóit. A rendőrök megállapították, hogy biztonsági intézkedés keretében, szükséges a személy orvosi vizsgálatra történő szállítása. Ennek érdekében felszólították többször a panaszost, hogy szálljon le a vonatról, melynek nem tett eleget, ezért a rendőrök felhívták a

figyelmét, hogy amennyiben a rendőri felszólításnak nem tesz eleget, testi kényszert fognak alkalmazni, és előállítják a K. Rendőrkapitányságra. Mivel a panaszos továbbra is ellenállt, ezért kényszerítő eszközt alkalmazva leszállították a vonatról, majd a kapitányság épületébe szállították, tekintettel arra, hogy a mentők bevárása a vasútállomáson nem lett volna célszerű önkívületi állapota, viselkedése miatt. A panaszos az intézkedés során ellenszegült, végig zavart, önkívületi állapotban volt, szitkozódott, emberi kommunikációra teljesen képtelen állapotban volt, addig a pillanatig, amíg nyugtatót nem kapott a mentőszolgálat munkatársaitól. T. mentőápoló a nyugtató beadását követően nem látta indokoltnak a panaszos megbilincselését, viszont kérte a szállítás alatt a rendőri segítséget.

D. jegyvizsgáló elmondása szerint az állomáson több percnyi tartózkodás után észlelte, hogy a panaszost bilincsben vezetik le a vonatról a rendőrök. A panaszos őt meglátva kiabált felé, hogy adja meg a nevét, őrjöngött, és közölte, hogy ezt még nagyon meg fogja bánni, panasszal fog élni. A rendőrök úgy húzták végig a peronon, mert egyáltalán nem volt hajlandó menni.

K. jegyvizsgáló előadta, hogy a panaszos a peronon húzatta magát a rendőrökkel, és ordított. Meglátta D.-t és a nevét akarta minden áron megtudni. A panaszos folyamatosan ordított, szinte őrjöngött, kiabálta, hogy „koszos, bűdös vasutasok”.

A kórházi iratok szerint panaszos nem került a pszichiátriai osztályra, a baleseti ambulancián állt kezelés alatt, ahol az ellátás során már megfelelően konzolidált volt, veszélyeztető magatartást nem észleltek részéről, a kórházban mindvégig konvencionális magatartást tanúsított. A traumatológiára kérésére vették fel, viszont a pszichiátriai szakvizsgálat a sürgősségi betegellátó osztályon történt. Itt lezajlott állapot háttérében alkalmazkodási zavar diagnózist véleményeztek. A beszámíthatóság és ügyviteli képességet illetően a kórház igazgatója megjegyezte, hogy ez szakértői feladat, így pszichiáter szakorvosként mindössze arra tudott nyilatkozni az ellátó szakorvos, hogy az aktuális helyre vonatkozóan e képességei megtartottnak tekinthetők.

A panaszosi kifogás értékelése kapcsán a Testület figyelemmel volt az Rtv. már idézett 2. §-ára, valamint a 37. § azon rendelkezésére, amely szerint a rendőr az önvészélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében *b)* intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában; *d)* közterületen vagy nyilvános helyen - ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja - intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személynek a lakására vagy kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról.

A Testület a biztonsági intézkedés jogszerűségének megítélésékor a rendőrség előadásából indult ki, mivel a jelentések konzekvensen, egymással összhangban számoltak be a panaszos agresszív, önkívületi állapotáról, amelyet D. és K. jegyvizsgáló is alátámasztott. Ezek alapján a Testület megítélése szerint a kikerülő rendőröknek a hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján kötelességük volt annak tisztázása, hogy a panaszos orvosi ellátásra szorul-e, amely kérdés megítélése nyilvánvalóan egészségügyi ismeretek alkalmazását kívánta volna meg tőlük. Ezen kompetenciájukat meghaladó szakkérdés eldöntéséhez hívtak a rendőrök mentőt, és gondoskodtak a kórházba szállításáról, ahol a pszichiátriai szakvizsgálat alkalmazkodási zavar diagnózist véleményezett.

A fenti gondolatmenetre alapítva a Testület a rendőri fellépés jogszerűségének vizsgálatakor hasonló eljárást követett, mint azon esetekben, amikor az intézkedés oka valamely szabálysértési vagy büntetőjogi tényállásba ütköző cselekmény gyanúja. Ilyen esetekben a Testület nem foglal állást abban a kérdésben, hogy az adott cselekményt az érintett elkövette-e, hanem csupán azt vizsgálja, hogy a rendőrökben alappal merülhetett-e fel az a – szabálysértési vagy büntetőeljárás megindításához szükségesnél egyébként alacsonyabb szintű – gyanú, hogy ilyen cselekményre sor került.

Jelen helyzetben a Testület arra a megállapításra jutott, hogy az eset körülményei, így a rendőrök saját tapasztalatai és a jegyvizsgálók által tett nyilatkozatok, kellő alapot szolgáltatnak ahhoz, hogy az eljáró az Rtv. 37. §-ában meghatározott feltételekre alapítva, a panaszos egészségi állapotának felmérése érdekében a mentő kihívása mellett döntsenek, illetve a mentő kéréséig a rendőrkapitányságra szállítsák.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrök eljárása az adott helyzetben megfelelő volt, és nem sértette a panaszos emberi méltóságát.

5) A panaszossal szemben a rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközöket is alkalmaztak, amivel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

a) A Testület elsőként a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer és bilincselés jogszerűségét látta indokoltan vizsgálni.

A biztonsági intézkedésről készült jelentés szerint a panaszos agresszíven viselkedett, nem lehetett vele kommunikálni, ordította, szidta a magyar vasút dolgozóit. Felszólították többször a panaszost, hogy szálljon le a vonatról, melynek nem tett eleget, ezért a rendőrök felhívták a figyelmét, hogy amennyiben a rendőri felszólításnak nem tesz eleget, testi kényszert fognak alkalmazni, és előállítják a K. Rendőrkapitányságra. A panaszos erre azt válaszolta, hogy saját magától nem fog leszállni, és mivel többszöri felszólításnak sem tett eleget, ezért közölték vele, hogy előállítják a kapitányságra. A panaszos passzívan ellenállt, ezért a tanult önvédelmi fogásokkal kezeit hátra helyzetbe bilincselték meg. Az intézkedés során a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, a 48. § b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében, 48. § d) pontja alapján ellenszegülés megtörése érdekében bilincset 18 óra 45 perctől 19 óra 20 percig alkalmaztak.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati

Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésről az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (2) bekezdés az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget: *a)* passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat, *b)* aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erőkifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, *c)* támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: *a)* a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint *b)* a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök az arányosság követelményét nem vették figyelembe akkor, amikor a testi kényszer, mint enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása helyett rögtön megbilincselték a panaszost, ráadásul hátra helyzetben. A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a panaszos a vonaton csak verbálisan, passzívan szegült ellen az intézkedésnek, és nem jelöltek meg olyan körülményt, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a panaszos illetően való ellenszegülése pusztán testi kényszerrel ne lett volna megtörhető. Fontos megjegyezni, hogy semmi nem utalt a panaszos támadásának

lehetőségére, továbbá nem állt fenn egyéb olyan körülmény sem, amely a bilincsalkalmazást megalapozta volna.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint akkor jártak volna el a rendőrök megfelelően, ha a fokozatosság és arányosság elvek szem előtt tartásával a bilincsalkalmazás mellőzésével egy kevésbé jog korlátozó eszköz, azaz a testi kényszer használata mellett döntenek. **Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy jogszerűtlenül került sor a panaszos testi kényszer útján foganatosított megbilincselésére, ami által sérült személyi szabadsága és az emberi méltósághoz való joga. A jogkorlátozást súlyosbítja azon tény, hogy a panaszos kezeit hátra helyzetbe bilincselték.**

Noha a panaszos beadványában semmilyen sérülésről nem tesz említést, a kórházi iratokból tudhatjuk, sérülései keletkeztek: „Mindkét csuklón dorsalisán lefutású, csaknem körkörös suffusio. Mindkét csukló, a bal kifejezettebben érzékeny”. A csuklóról készült röntgen eredménye negatív.

A Testület álláspontja szerint a panaszos sérülései nyilvánvalóan a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszköz miatt keletkeztek. A sérülés lehetőségével az Rtv. is számol, amelynek 17. § (1) bekezdése kimondja: a rendőrség a feladatának ellátása során – egyebek mellett – a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület megítélése szerint ebből az következik, hogy amennyiben a kényszerítő eszköz használat jogszerű volt, és az okozott sérülések nem haladják meg az ilyenkor „szokásos” mértéket, akkor nem állapítható meg alapjogsértés, hanem csupán a testi épséghez való jog jogszerű korlátozása. **Mivel azonban a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos bilincselése jogszerűtlen volt, ezért sérülései tekintetében is alapjogsérelmet állapított meg.**

b) Testület azt is vizsgálta, hogy a panaszossal szemben a sérelmezett események során a rendőrök alkalmaztak-e jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszakot, mivel a panaszos a kényszerítő eszköz alkalmazását fizikai bántalmazásként és megaláztatásként élte meg, állítása szerint a rendőr agressziójukat élték ki rajta. Elmondása szerint hátrabilincselte karjait végig csavargatták és feszítették, a bilincset rángatták, ami elviselhetetlen fájdalmat okozott neki és hangos jajgatásra készítette.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelm feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint miután a panaszost megbilincseltek, lesegítették a vonatról, a lehető legkíméletesebb módon (hónalj alatt megfogás és támogatás). A rendőri intézkedés során szemmel láthatóan nem keletkezett sérülés, a panaszos nem jelezte (kérdésre sem), hogy sérülése lenne.

Az intézkedő rendőrök jelentéséből tudhatjuk, hogy a panaszos a rendőrök kérésére nem akart beszállni a szolgálati gépjárműbe, lábaival kitámasztotta magát, ezzel akadályozva az intézkedést, ekkor felszólították, hogy szálljon be, különben testi kényszert alkalmazva fogják beültetni. A panaszos a felszólításnak nem tett eleget, valamint önkívületi állapotban ordított, melyre felfigyelt a vasútállomáson bűnügyi szolgálatot teljesítő G. r. főhadnagy, és H. r. zászlós, akik Cs. r. őrmester és T. r. törzsőrmester segítségére sietett. Ők is felszólították a panaszost, hogy működjön együtt, különben testi kényszert fognak alkalmazni. Mivel a panaszos a felszólításnak továbbra sem tett eleget, G. r. főhadnagy agresszív panaszos bal lábát, míg Cs. r. őrmester jobb lábát megemelve próbálta beültetni a szolgálati gépjármű jobb hátsó ülésére, míg T. r. főtörzsőrmester a bal hátsó ajtó felől segített a beültetésben. Ez alatt H. r. zászlós a rendőrautó jobb hátsó ajtaját fogta és ügyelt arra, hogy az intézkedés alá vont személy ne tudja kirúgni az ajtó üvegét.

A rendőri jelentések tehát a panaszos intézkedésnek – ekkor már aktív – ellenszegülő magatartásával arányos rendőri fellépésről számolnak be.

Fontos utalni arra, hogy a kórházi iratok a panaszos bilincseléséből származó csuklósérülésről számolnak be, egyéb sérüléseket nem rögzítenek. Azonban azt is meg kell jegyezni, hogy a panaszos által bántalmazásként megélt rendőri magatartás nem feltétlenül jár sérülés okozásával.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbjét nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozatára támaszkodhatott.

A Testület csak a felek ellentmondó előadására támaszkodva a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését nem tudta megállapítani.

6) A panaszos sérelmezte, hogy lecsúszó nadrággal és mezítláb szállították le a vonatról. A rendőrkapitányságon is lecsúszott nadrággal és cipő nélkül várta meg, míg megérkeztek a betegszállítók. A panaszos azt is előadta, hogy a kapitányság folyosóján – még a mentő kiérkezése előtt – a legmagasabb civil ruhás rendőr kijött hozzá és elkezdte a lábát fogdosni, mondván, hogy segít felhúznia a panaszosnak a nadrágját. A panaszos erre el kezdett kiabálni, hogy felhívja a többi rendőr figyelmét, mert ezt indiszkréciónak és homoszexuális inzultusnak érezte. A panaszos követelte a rendőrtől, hogy vegye le a bilincset, és majd ő visszahúzza magának a nadrágot.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos cipő nélkül utazott a vonaton, valamint kigombolt nadrággal. Miután a rendőrök megállapították, hogy biztonsági intézkedés keretében szükséges a panaszos orvosi vizsgálatra történő szállítása, felszólították többször, hogy cipőjét vegye fel, és szálljon le a vonatról, melynek a panaszos nem tett eleget. Ezért ezt követően panaszossal szemben kényszerítő eszközt alkalmaztak, és a rendőrök megfogták cipőjét és csomagját, úgy vitték le a vontról. A panaszos nadrágja a kapitányság első

emeletére vezető lépcsőn csúszott le, mivel azt sem volt hajlandó normálisan begombolni. G. r. főhadnagy segíteni akart a panaszosnak nadrágja és cipője felhúzásában, félreérthetetlen mozdulattal nyúlt a panaszos bokájánál lévő nadrágja irányába, viszont a panaszos ráordított, hogy „mit akarsz tőlem, te buzi”, valamint feljelentéssel fenyegetőzött.

A panaszos sérelmeinek értékelése során a Testület az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel. Az Rtv. 2. §-ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető, hogy az intézkedő rendőrök kötelesek úgy eljárni, hogy az az intézkedés alá vontnak a lehető legkisebb sérelem okozásával járjon. Az Rtv. 15. §-ában rögzített követelmény értelmében továbbá a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Az Rtv. 2. § és 15. §-ain túlmenően a Testület ehelyütt felhívja az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdését is, amely szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

a) A Testület életszerűtlennek tartja, hogy G. r. százados szexuális szándékkal közeledett volna a panaszoshoz, amikor annak nadrágja felé nyúlt, és elfogadva a rendőrség előadását, úgy ítélte meg, hogy a rendőr segítőkészen lépett fel a hátrabilincselte kezű panaszos irányába, hogy segítsen neki felöltöztetni, **így ezzel kapcsolatban a panaszos emberi méltósághoz való jogát nem érte sérelem.**

b) A Testület elfogadta a rendőrség előadását, hogy a panaszos a többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó felöltözni a vonaton, ugyanis ezt támasztja alá a panaszbeadvány azon része, amely G. r. százados segítségének visszautasításáról szól. A Testület megítélése szerint a rendőrök lehetőséget adtak arra, hogy a panaszos felöltözzön, és az adott helyzetben az erre irányuló többszöri felhíváson kívül más nem volt elvárható a rendőröktől, **ezért Testület arra a megállapításra jutott, hogy nem sérült a panaszos egészséghez és emberi méltósághoz való joga.**

7) A panaszos sérelmezte, hogy őt lecsúszó nadrággal és mezítláb a vonat utazó közönsége előtt szállították le kényszerítő eszközt alkalmazva, ezért a Testület általánosságban megjegyzi, hogy a rendőri intézkedések jelentős részét végzik az eljáró rendőrök közterületen, így szinte lehetetlen annak elkerülése, hogy az egyes intézkedéseknek szemtanúi legyenek. A Testület azt sem vonja kétségbe, hogy egy forgalmasabb helyen végzett intézkedés az intézkedés alá vont számára kellemetlen, esetleg megalázó is lehet.

Az előző pontban a Testület megállapította, hogy a panaszos saját maga járult hozzá ahhoz, hogy lecsúszó nadrággal és mezítláb kellett őt leszállítani a vonatról. Utalni kell továbbá arra, hogy ugyan a Testület megállapította a panaszos bilincselésének jogszerűtlenségét, azonban a panaszos az intézkedés alapjául szolgáló magatartását a vonaton, az utasok előtt fejtette ki, és többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó önként elhagyni a szerelvényt, ezért a rendőrségnek nem volt más lehetősége, hogy legalább testi kényszerrel alkalmazva szállítsa le őt.

Mindezekre való tekintettel a Testület megállapítása szerint nem sérült a panaszos emberi méltósághoz, és jó hírnévhez való joga a fentiekkel összefüggésben.

8) A Testület a rendőri hangnem tekintetében az alábbi megállapításra jutott.

A panaszbeadvány több helyen sérelmezi az intézkedő rendőrök hangnemét. A panaszos állítása szerint T. r. főörzsőrmester és Cs. r. őrmester fenyegető hangnemet ütött meg vele szemben, G. r. főhadnagy pedig a rendőrautó mellett ráordított, hogy „te állat király mit óbégatsz”, B. r. százados megalázó kioktatásban részesítette őt. Elmondása szerint amikor kirángatták a rendőrautóból kiröhögték, hogy a hátrafesztett karjának csavarására felordít, közben cinikusan mondogatták, hogy amíg kiabál erőszakot fognak alkalmazni. Majd felrángatták az emeleti folyosóra és minden lépcsőfoknál a bilincsen való rántással készítették további jajgatásra és felkiáltásra, röhögve megalázottságán és kiszolgáltatottságán.

A kapitányság vezető tájékoztatása szerint a jelenlévő rendőrök – egybehangzó állításuk szerint – kultúrált és hivatalos módon kommunikáltak. Próbálták a panaszost megnyugtatni, eredménytelenül.

A Testület a panasz ezen része kapcsán figyelemmel volt a már idézett az Rtv. 2. § (1) bekezdésére. Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitányának, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megeremtve.”

A Testület a felek előadásában ellentmondást tapasztalt, amely ellentmondást a Testület a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási lehetőségekre figyelemmel feloldani nem tudta, **ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a rendőri hangnem vonatkozásában nem volt megállapítható.**

9) A Testület a rendőrök szolgálati fellépés módjával kapcsolatban a következő megállapításokat teszi.

A panaszos több ponton kifogásolta a vele szemben fellépő rendőrök szolgálati fellépését, többek között panaszbeadványban azt írta, hogy T. r. főtörzsőrmester és Cs. r. őrmester nem igazolták magukat a vonaton, az idő rövidségére hivatkozva („maga miatt áll a vonat, majd ha leszállt, elintézzük a formáságokat”).

T. r. főtörzsőrmester és Cs. r. őrmester a kiegészítő jelentésükben rögzítették, hogy az intézkedés napján a rendszeresített 12 M mintájú bevetési öltözetet viselték, az intézkedés kezdetén pedig bemutatkoztak, közölték a panaszossal nevüket, valamint jelvéyszámukat, valamint azt, hogy a K. Rendőrkapitányság járőrei, és igazoltatni fogják.

G. r. főhadnagy és H. r. zászlós úgy nyilatkozott, hogy a panaszoshoz fordulva a szolgálati igazolványukkal igazolták magukat, mivel civil ruházatban voltak.

B. r. százados elmondása szerint mikor odament a panaszoshoz, akkor bemutatkozott neki és igazolta magát.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A rendőri intézkedés alakiságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok kellő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jogbiztonság elve.

Mivel a Testület a panaszos és a rendőrök állítása között feszülő ellentmondást – egyéb bizonyítási eszköz híján – nem tudta feloldani, úgy foglalt állást kifejtettekkel kapcsolatban, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának sérelme nem megállapítható.

10) A panaszos elmondása szerint a betegszállító autóban kapta vissza az aktatáskáját, amit addig tőle elvettek.

A biztonsági intézkedés végrehajtásáról készült jelentés szerint az 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták.

T. r. főtörzsőrmester és Cs. r. őrmester októberi jelentésükben rögzítették, hogy a panaszos jelenlétében vizsgálták át táskáját, hogy szűrő- vagy vágóeszköz van-e nála, amellyel a szállítása közben az OMSZ dolgozóit meg tudná sebesíteni. Az átvizsgálás során előkerült egy levél, amely egy a nevére szóló vádlotti idézés volt büntetőügyben hivatalos személy ellen elkövetett erőszak miatt. A táskát az átvizsgálás után visszazárták, abból semmilyen tárgy nem került kivételre, valamint belehelyezve.

A 31. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. Az Rtv. 97. § (1) bekezdés b) pontja szerint ruházat az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy.

A rendőrség a panaszoszt a biztonsági intézkedés foganatosításával – ha csak részlegesen is, de – korlátozták személyes szabadságában, **ezért a Testület úgy ítélte meg, hogy a csomagátvizsgálás a konkrét esetben indokolt jogkorlátozásnak volt tekintendő, így az a panaszos tulajdonhoz való jogát nem sértette.**

Az Rtv. 29. § (6) bekezdés alapján a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszos ruházatátvizsgáláshoz az Rtv. 29. §-a is megfelelő jogalapot szolgáltat közrendvédelmi és közbiztonsági célból, figyelemmel arra, hogy meg kellett bizonyosodni, hogy van-e nála az OMSZ dolgozóinak testi épségét veszélyeztető eszköz.

11) A panaszbeadványból az derül ki, hogy a rendőrök a panaszosnak csak a betegszállító autóban engedélyezték a telefonhasználatát, amikor is felhívhatta jogász ismerősét.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos hozzátartozói és a képviselőjének értesítését nem kérte, a mentőkocsiban viszont telefonált jogász ismerősének, akinek elmesélte a történetet.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

Az idézett rendelkezés értelmében a rendőrségnek hozzátartozó vagy más személy kiértesítését csak a fogvatartottnak kell biztosítania. Az Rtv. 97. §(1) bekezdés h) pontja [a fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett)] értelmében a biztonsági intézkedés alá vont személy nem minősül fogvatartottnak, azonban mivel a biztonsági intézkedés célja az intézkedés alá vont

egészségügyi intézménybe való szállítása, így – figyelemmel a korábban már idézett az Rtv. 2. § és 17. § alapvető rendelkezéseire – azzal arányos jogkorlátozásként nem lehet értékelni a telefonhasználat korlátozását.

Mivel azonban a rendőrség a panaszbeadványban foglaltakat cáfolta, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható a telefonhasználat korlátozása miatt.

12) A panaszos állítása szerint az intézkedésről semmilyen írásos tájékoztatást, illetve dokumentumot nem kapott, egyetlen szó nélkül hagyták ott a kórházban.

a) A rendőrségi iratokból tudhatjuk, hogy a panaszos a rendőri intézkedéssel összefüggésben nem kapott iratot. Elfogadva azonban a kapitányságvezető azon megjegyzését, hogy az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat nem ír elő ilyen irányú kötelezettséget a rendőrnek biztonsági intézkedés esetén, **a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem érte sérelem.**

b) Az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Az Rtv. a biztonsági intézkedés esetében a nem ró olyan kötelezettséget rendőrségre, mint az előállításakor, amikor is az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni kell az előállítás okáról. Azonban a rendőrség az Rtv. 24. §-ából következő általános tájékoztatási kötelezettségéből adódóan, elvárható lett volna az intézkedő rendőröktől, hogy a panaszost tájékoztassák a biztonsági intézkedést illetően.

Az előadó testületi tag megkeresésében a panaszbeadvány ismertetésénél kitért arra, hogy a panaszost mindennemű tájékoztatás nélkül hagyták a kórházban. A rendőrség a panaszos ezen állításával összefüggésben cáfolatot nem fogalmazott meg, ezért a Testület töretlen gyakorlatának megfelelően elfogadta a panaszosi állítást a történések valós leírásaként, és az alapjogsértés vizsgálata során azon tényből indult ki, hogy a rendőrök nem adták meg a tőlük elvárható felvilágosítást az intézkedésről.

Mindezek alapján a Testület a fentiekkel összefüggésben megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, amely sérelmet csekély fokúnak ítélte meg.

VI.

A vizsgálat során a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszossal szemben felmerült a garázdaság szabálysértés elkövetésének gyanúja, ezért a rendőrök jogszerűen vonták őt intézkedés alá. A Testület álláspontja szerint a rendőrség az intézkedési kötelezettségét megfelelően teljesítette-e a tényállás felderítése érdekében, nem sértve ezzel a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, és megítélése szerint jogszerűen került sor a panaszossal szemben biztonsági intézkedés foganatosítására. A Testület megállapította ugyanakkor, hogy a végrehajtott bilincseléssel összefüggésben sérült a panaszos személyi szabadsághoz, emberi méltósághoz, valamint abból levezetett testi integritáshoz fűződő joga. A Testület a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését nem tudta megállapítani. A Testület nem állapította meg az emberi méltósághoz való jog sérelmét a panaszos azon sérelme kapcsán,

hogy G. r. százados szexuális szándékkal közeledett felé, és nem állapított meg jogsérelmet azzal kapcsolatban sem, miszerint nem öltözködhetett fel. A panaszos azon sérelmével kapcsolatban, hogy őt a vonat utazó közönsége előtt lecsúszó nadrággal és mezítláb szállították le kényszerítő eszközt alkalmazva, a Testület nem látta indokoltnak az alapjogsérelem megállapítását. A Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri hangnem, a szolgálati fellépés mód és a telefonhasználat korlátozása vonatkozásában az alapjogsérelem nem megállapítható, továbbá álláspontja szerint a csomagátvizsgálás nem sértette a panaszos tulajdonhoz való jogát. Azzal kapcsolatban, hogy a rendőrség nem adott írásos dokumentumot az intézkedésről, a Testület nem állapította meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, azonban ezen jog csekély fokú jogsérelmét állapította meg, mert a rendőrök nem adták meg a tőlük elvárható felvilágosítást az intézkedésről.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. március 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSÜLET